

Voimavara- ja ratkaisukeskeiset kysymykset

Hyvät kysymykset ohjaavat tarkastelemaan tilannetta uusista näkökulmista. Niiden avulla päästään ongelmapuheesta voimavaroihin ja muutostoiveisiin.

Poikkeuskysymys

Poikkeuskysymyksillä pyritään selvittämään, milloin asiat ovat olleet paremmin ja miksi näin on ollut. Tavoitteena on saada ihminen pohtimaan aiemmin toimineita keinoja sekä muistelemaan aiempaa selviytymistään.

- *Milloin asiat ovat olleet viimeksi paremmin?*
- *Milloin ongelma on ollut poissa/vähäisempi?*
- *Mistä huomasit, että asiat olivat paremmin?*
- *Mikä silloin oli eri tavalla?*
- *Mitä teit eri tavalla?*
- *Mitä muuta poikkeuksellista huomasit tässä päivässä/ajanjaksossa?*
- *Mistä muut huomasivat, että sinulla oli asiat paremmin?*

Muutoskysymys

Muutoskysymyksillä on tarkoitus selvittää, minkälaista muutosta ihminen toivoo elämäänsä. Muutoskysymyksillä ohjataan pohtimaan tulevaisuutta, jolloin asiat ovat paremmin.

- *Jos asiat olisivat niin kuin toivoisit, mikä olisi eri tavalla?*
- *Mistä huomaisit, että asiat ovat paremmin?*
- *Mistä muut huomaisivat, että asiasi ovat paremmin?*
- *Mitä tekisit silloin?*
- *Miltä sinusta tuntuisi silloin?*
- *Mikä vähenisi ja mikä lisääntyisi?*

Ihmekysymys

Ihmekysymyksellä autetaan miettimään muutosta ja toiveita erityisesti sellaisessa tilanteessa, jossa henkilö on lannistunut eikä näe ulospääsyä tilanteestaan.

- *Jos yön aikana tapahtuisi ihme ja aamulla kaikki olisi hyvin, niin mistä sen ensimmäisenä herättyäsi huomaisit? Miltä sinusta tuntuisi? Mitä tekisit ensimmäisenä? Mistä muut huomaisivat, että sinulla olisi asiat hyvin?*

Edistymiskysymys

Edistymiskysymysten avulla autetaan ihmistä huomaamaan tapahtunut edistys. Edistyksen huomaaminen ja huomioiminen kasvattaa voimavaroja ja kannustaa jatkamaan ponnisteluja.

- *Mitä olet yrittänyt tehdä, että tilanne paranisi?*
- *Miten se on auttanut?*
- *Mitä seuraavaksi voisit tehdä?*
- *Oletko pyytänyt apua?*
- *Onko joku muu huomannut edistyksesi?*
- *Mistä muut huomaavat edistyksesi?*

Selviytymiskysymys

Selviytymiskysymykset sopivat etenkin vaikeiden aikojen ja isojen elämänmuutosten käsittelyyn. Näiden kysymysten avulla ihminen saa toivoa selviytymiseensä jatkossakin ja löytää voimavaroja itsestään. Näiden kysymysten avulla vahvistetaan toimijuutta, mikä lisää voimavaroja.

- *Miten olet selvinnyt vaikeasta ajanjaksosta?*
- *Oletko saanut apua?*
- *Miten olet joskus aikaisemmin selvinnyt?*
- *Mitä silloin olet tehnyt ja mikä on auttanut?*
- *Minkälaiset ominaisuudet sinussa on aikaisemmin auttanut sinua eteenpäin?*
- *Miten ystäväsi kehuisi sinua selviytymisestääsi?*

Asteikkokysymys

Asteikkoa voi käyttää monipuolisesti eri asioiden tutkimiseen. Asteikkokysymyksillä voi mitata edistystä, motivaatiota, luottavaisuutta, toiveikkuutta ja tunnetiloja.

- *Kuvittele asteikko 1-10: 1 = huonoin tilanne ja 10 = paras mahdollinen.*
- *Kerro minkälaista 1 ja 10:ssä on?*
- *Mikä numero olisi riittävän hyvä ja kuvaile tilanne.*
- *Asteikolla 1–10, missä arvioit olevasi tällä hetkellä?*
- *Miten olet päässyt tähän numeroon?*
- *Mistä muut huomaavat, että olet päässyt tähän kohtaan?*
- *Mitä voisit tehdä, että pääsisit yhden numeron eteenpäin asteikolla?*

Lähteet:

Ahola T & Furman B. 2020. Ongelmista ratkaisuihin. Lyhytterapian perusteet. Lyhytterapiainstituutti Oy.

De Jong P & Berg I. 2022. Ratkaisukeskeisen terapian oppikirja. Lyhytterapiainstituutti Oy.

Ruutu S, Putkisaari H (toim.). 2022. Toipumisorientaatio ja ratkaisukeskeisyys lyhytpsykoterapiassa. Kustannus Oy Duodecim.